

СТАНОВИЩЕ

от д-р Антоанета Анастасова Ангелачева

доцент в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Химически факултет,
катедра Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по: област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...
докторска програма Методика на обучението по биология

Автор: Бисер Сашков Станиславов

Тема: Web-базирано обучение за здравословен начин на живот по Биология и здравно образование в 8. клас

Научни ръководители: доц. д-р Маргарита Йорданова Панайотова – ПУ „Паисий Хилендарски“, гл. ас. д-р Златка Петкова Ваклева – ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Материалите, представени от докторант Бисер Сашков Станиславов, са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, както и с Чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“. Комплектът документи включва:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедура за защита на дисертационен труд;
- автобиография по европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за изпълнение на минималните национални изисквания към научната дейност на докторанта;
- списък на 6 научни публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации.

Научното жури за процедурата по защитата на дисертацията е избрано и утвърдено със Заповед № РД-21-1038 от 09.06.2022 г. на Ректора на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) на основание чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав на

Република България (ЗРАСРБ) и в съответствие на чл. 2 (2), чл. 30 (3) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 37 (1) от Правилника за РАС на ПУ „Паисий Хилендарски“.

2. Актуалност на тематиката

Образователната система следва да се адаптира към потребностите и особеностите на дигиталното поколение, което се обучава. Налице е необходимост от създаване на технологична учебна среда, в която се прилагат иновативни методи на обучение, при които учениците са активни участници в учебните дейности. Същевременно у подрастващите следва да се формират ключови дигитални компетентности, които ще са им необходими в съвременното технологично общество.

Дисертационното изследване представя авторски методически модел за формиране на компетентности за здравословен начин на живот чрез използване на web-базирани технологии по предмета Биология и здравно образование в 8. клас. Темата е актуална и съответства на потребностите от интегриране на съвременни дигитални технологии и компетентностния подход при реализиране на учебен процес, заложен в законовите и в нормативните документи.

3. Познаване на проблема

Докторантът е проучил и анализирал коректно специализираната литература по проблема за формиране на компетентности за здравословен начин на живот у учениците чрез използване на web-базирано обучение. Общият брой на цитираните литературни източници е 133, от които 81 заглавия са на кирилица, 52 заглавия – на латиница. Авторът познава проблема както в теоретичен, така и в практически аспект, което е добра основа за провеждане на изследването и за разработване на дисертационния труд.

4. Методика на изследването

Избраната от докторант *Бисер Станиславов* методика за провеждане на изследването е адекватна на поставените цел и задачи, което е важна предпоставка за получаване на обективни резултати. В дисертационния труд са приложени разнообразни методи на научно изследване: (1) теоретично проучване; (2) концептуално моделиране на електронни образователни ресурси – модел за формиране на компетентности за здравословен начин на живот (Глава Втора, фиг. 2.8 в дисертацията); модел за изграждане на понятието „здравословен начин на живот“ (Глава Първа, фиг. 1.19 в дисертацията); модел с приложение на web-базирано обучение в уроци по Биология и здравно образование в 8. клас за формиране на здравословен начин на живот (Глава Втора, фиг. 2.1 в дисертацията); моделиране на сайта „Знам за 7“; (3) контент-анализ на учебната документация относно понятията, свързани с web-базираното обучение; (4) педагогически експеримент; (5) тестиране; (6) анкета; (7) експертна оценка; (8) математико-статистически методи за анализ на данните от педагогическия

експеримент. Удачно са подбрани методите на педагогическото изследване и средствата за тяхната реализация.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение и изводи, приноси, публикации по темата, библиография и 7 приложения. Общият обем е 201 страници, от които 165 са основен текст. Дисертацията е богато онагледена – включени са 83 таблици и 74 фигури.

В Увода е аргументиран изборът на темата на дисертацията във връзка с необходимостта от интегриране на съвременните информационни и комуникационни технологии в областта на здравното образование в средното училище.

В Първа глава е проследена историята на възникване на web-базираното обучение. В сравнителен план, под формата на таблици, са изведени основните понятия, свързани с web-базираното обучение. Докторантът е представил в йерархия работните понятия, връзките и взаимоотношенията между тях. Осъществено е теоретично проучване на модели на web-базирано обучение, които са илюстрирани с подходящи фигури. Разкрити са характеристиките на най-разпространените системи за доставка на web-базирани ресурси и за управление на web-базираното обучение. Същността, съдържанието и особеностите на web-базираното обучение са представени на 17 фигури и 12 таблици.

В Първа глава на дисертацията са открити понятията, близки до понятието web-базирано обучение, които са включени в нормативните документи за образованието в България. Осъществен е сравнителен анализ на традиционното обучение и на web-базираното обучение. Изведени са предимствата и недостатъците на някои компоненти на web-базираното обучение по Биология и здравно образование 8. клас (Power Point презентация, електронен учебник, електронно четим учебник). Методическите аспекти на web-базираното обучение са представени на 7 таблици.

В Първа глава е уточнено съдържанието на понятията здраве, здравословен начин на живот. Създаден е методически модел за изграждане на понятието здравословен начин на живот. Представени са данни от различни проучвания, свързани със здравословния начин на живот на учениците в България и въз основа на данните са формулирани съответни изводи. Осъществен е контент-анализ на ключовите понятия за здравословния начин на живот, включени в Учебната програма по Биология и здравно образование 8. клас и Наредба № 13 за Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. На базата на анализа е обоснована необходимостта от разработването на подходяща технология за представяне на учебното съдържание 8. клас (Глава Трета на дисертацията). Съдържанието и компонентите на понятието компетентности за здравословен начин на живот са представени от докторанта на 4 таблици и 4 фигури.

Във Втора глава точно и коректно е определена методологията на изследването (обект, предмет, цел, задачи и хипотеза на изследването). Таблично са систематизирани дейностите, извършени през отделните етапи на педагогическото изследване. Представен е създаденият методически модел за формиране на компетентности за здравословен начин на живот чрез web-базирано обучение по Биология и здравно образование – основните компоненти на модела и взаимовръзките между тях. За реализиране на разработения модел са създадени авторски web-базирани образователни ресурси за учебното съдържание по Биология и здравно образование 8. клас – създаден е сайт „Знам за 7“, в който са качени използваните в педагогическия експеримент образователни ресурси. Разработени са и образователни ресурси за сайта „Уча.се“ (уроци, тестове), които също са използвани в педагогическото изследване. Представени са методически разработки на уроци, използвани в педагогическия експеримент, които могат непосредствено да се използват в педагогическата практика по биология.

За диагностика на компетентностите на учениците за здравословен начин на живот е разработена система от критерии и показатели. Те са използвани при конструирането на 4 дидактически теста за установяване на степента на формиране на компетентностите за здравословен начин на живот.

В Трета глава са представени резултатите от проведения педагогически експеримент, техният статистически анализ и интерпретация. Тази глава е богата на доказателствен материал – таблици, фигури, диаграми. Педагогическият експеримент е представен с особено внимание и прецизност. Експерименталните данни, получени от трите етапа на изследването, потвърждават изградената работна хипотеза.

В Заключение са формулирани изводи от дисертационното изследване, представени са теоретичните и практико-приложните приноси, както и са очертани насоките за бъдещи изследвания по разглеждания проблем.

В Приложения са представени разработените 4 дидактически теста, ключ с верните отговори и скалата за оценка на всеки от тестовете, анкета за изследване нагласите на подрастващите към здравословния начин на живот.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Резултатите от отделните етапи на педагогическото изследване са докладвани на 3 конференции и са оформени в 6 статии, публикувани в различни специализирани списания. От публикациите 2 са самостоятелни и 2 са с първи автор. Предложените публикации са доказателство за доброто популяризиране на резултатите от проведеното изследване, както и за уменията на докторанта да работи в екип. Броят и качеството на публикациите отговарят на изискванията на Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

Нямам съмнения, че изследванията в настоящия дисертационен труд и публикациите към него са лично дело на докторанта *Бисер Станиславов*. Не съм установила плагиатство в представените ми за рецензиране материали.

7. Автореферат

Авторефератът отразява есенцията от теоретичната постановка, проведените изследвания, получените изводи и приноси. Обемът на автореферата е 32 страници, което позволява читателят бързо да се запознаване с идеите и с приносите в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Настоящият дисертационен труд и методическите публикации към него представят докторант *Бисер Станиславов* като професионалист и умел изследовател. От формулираните изводи и приноси към дисертацията следва, че е налице интересно и актуално изследване с практико-приложно значение, което е удачно да се популяризира сред българските учители и да се внедри в практиката. Бих препоръчала на докторанта да продължи работата си по очертаните в дисертацията насоки за бъдещи проучвания и за развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторант *Бисер Станиславов* притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Методика на обучението по биология като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Уверено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, за автореферата, постигнатите резултати и приносите. *Предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Бисер Сашков Станиславов* в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по, докторска програма Методика на обучението по биология.

09.08.2022 г.

Изготвил становището:

гр. Пловдив

(доц. д-р Антоанета Ангелачева)